

เทศน์ วันวิสาขบูชา คำ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๑

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองคาคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจเวียนเทียนนะมันก็ได้บุญกุศลด้วยไง ฟังนิดหน่อย วันนี้วันวิสาขบูชาเนาะ เป็นวันที่ พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพานด้วย พระพุทธเจ้าประสูติ เพราะสร้างบารมีมา พอคลอดออกมาเนี่ย กภาพเทวิลเป็นพราหมณ์ เป็นนักบวช ยังไม่มีพุทธศาสนา พยายามแสวงหาทางออก อยู่ ระลึกชาติได้ ๕๐ ชาติ อนาคตได้อีก ๕๐ ชาติ ได้ ๘๐ ชาติ อยู่บนพรหม แล้วพอพระพุทธเจ้า ประสูติเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ พวกพรหมเขาสรรเสริญกัน ได้ยินกิตติศัพท์ ลงมาดูเจ้าชายสิทธัตถะ เห็นอาการ ๓๒ เพราะว่าเขาจดจำไสยเวทได้ อาการ ๓๒ เขายืนยันว่า “นี่เป็นพระพุทธเจ้า” ทั้งดีใจ มากเลย แล้วก็ร้องไห้ด้วย ด้วยความเสียใจ เพราะเป็นเพื่อนกับพระเจ้าสุทโธทนะ เพราะเอาเจ้าชาย สิทธัตถะไปเก็บ แล้วออกมาคุยกันว่า

“ที่ว่าดีใจ ดีใจเพราะอะไร?”

“ดีใจเพราะนี่พระพุทธเจ้าแน่นอนแล้ว”

“แล้วเสียใจล่ะ?”

“เสียใจเพราะว่าตัวเองน่าจะอายุจะอยู่ถึงพระพุทธเจ้าตรัสรู้ไม่ทัน ต้องตายไปก่อน”

เสียใจมากเลย กภาพเทวิล เห็นไหม ขนาดที่ว่าหะเหินเดินฟ้าได้นะ ระลึกอนาคต ระลึก อดีตได้ถึง ๕๐ ชาติ ยังเสียใจ เสียใจว่าจะไม่ได้ไป เห็นแต่เกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ แต่ยังไม่ได้ออก บวช จนตรัสรู้วันนี้ไง โอกาสของเขาเสียไป เขามีคุณความสามารถขนาดนั้น เขายังเสียคายนโอกาส

แต่พวกเราชาวพุทธนะ วันนี้วันเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะก่อน แล้วครบ ๒๕ ชั้นชา ถึงได้ออกบวชแสวงหาโมกขธรรม ก็วันนี้อีกนะ ตรัสรู้ขึ้นมา เห็นไหม ตรัสรู้อะไร? ตรัสรู้ธรรมะ อวิชชาปจฺจุยา สงฺขาราฯ อวิชชาคือความไม่รู้จริงในความประพฤติกของหัวใจ ไม่ใช่ความไม่รู้จริงข้างนอกนะ ความไม่รู้จริงภายใน อวิชชานั้นพาลหลง พาพวกเรานี้ไม่รู้เรื่องเลย ท่านตรัสรู้จนเห็นตามความเป็นจริงนะ เห็นตามความเป็นจริงว่าอันนี้มันทำให้หลงไหลไป วันนี้วันที่ตรัสรู้ เป็นวันที่ผู้ที่มีโอกาสจะได้ใจ เป็นวันที่เปิดโลก เป็นวันที่มีโอกาส วันที่มีคอบอดมาตลอด

เราเกิดมา เราตายไป เราเกิดมา เราตาย เราใช้ชีวิตโดยฟุ่มเฟือย เราใช้ชีวิตโดยธรรมชาติของมัน เราไม่รู้วิธีการ แต่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาว่า “จะไม่เกิดอีก ชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” ชาตินี้ตายไปแล้วจะไม่เกิดอีก เป็นโอกาสที่ว่าจะออกจากวัฏวน เป็นโอกาส เป็นวันเปิดโลก เป็นแสงสว่าง เป็นทำให้มีโอกาส นี่วันนี้ เราถึงว่าเราถึงระลึกถึงคุณใจ คุณของวันวิสาขบูชามาแล้ว ๒,๕๐๐ กว่าปี

เราเกิดมาแล้วเรามีโอกาส คนที่เขาไม่มีโอกาสในการพบพุทธศาสนา เขาเสียโอกาสมาก เห็นไหม วันวิสาขบูชาถึงได้เป็นวันที่ทำให้เรามีโอกาส เป็นวันสว่าง เป็นวันเปิดโลก กับวันมีคอบอด โลกนี้มีแต่ความมีคอบอดนะ วันอะไรก็แล้วแต่ที่เป็นทางโลก เราจะตื่นตื้นตื้นมาก เราจะจำได้ เราจะดีใจไปกับเขา แต่วันในพุทธศาสนาเรามองข้ามกัน วันในพุทธศาสนา วันสำคัญนะ วันที่พระพุทธเจ้าเป็นเจ้าของศาสนา เป็นเจ้าของลัทธิ เป็นเจ้าของสูตรที่ตรัสรู้มา

แล้วเป็นพุทธศาสน์ วิทยาศาสตร์เขาพิสูจน์ได้ใช้ไหมว่าเทคนิควิทยาศาสตร์เขาพิสูจน์ได้ ว่าต้องทำแล้วจะออกค่ามาเหมือนกัน พุทธศาสน์ของพระพุทธเจ้าล้ำค่ากว่า ล้ำค่ากว่าที่ท่านรู้จริงวางไว้ตามเป็นจริง แล้วก็สอนใจ อัญญาโกณฑัญญะเป็นผู้รู้ตาม เห็นไหม เป็นผู้รู้ตาม รู้จริงใจ คือว่าพุทธศาสน์ ผู้ที่ทำทำได้เหมือนกัน แล้วจะออกมาค่าเหมือนกัน แต่วิทยาศาสตร์ทำแล้วมีค่าไว้ในโลกนี้

แต่พุทธศาสน์สามารถทำให้จิตใจนี้พ้นออกไปจากเหนือโลก เหนือธรรมะ เหนือธรรมชาติ เหนือทุกอย่าง ธรรมชาติเป็นของที่วนไปเวียนไปตลอด แต่ธรรมะนี้เหนือ เหนือธรรมชาตินะ

รู้เท่าธรรมดาทั้งหมด รู้เท่าความเป็นไปของใจทั้งหมด แล้วรู้เท่า ถ้ารู้เท่า เรารู้เท่านี้ รู้เท่ายังหลงอยู่ เพราะความรู้เท่าเราก็เป็นส่วนหนึ่งของความรู้นั้น แต่ความรู้เท่าแล้วยังแทงกลับมตรงยอดของความรู้อันนั้นนะ เนื้อธรรมทั้งหมดไป

ธรรมชาติเป็นของคู่ เป็นของที่พิสูจน์ แต่อันนี้ก็พิสูจน์ พิสูจน์ด้วยตัวเองแล้วรู้ค่า รู้ค่านะ แล้ววางไว้ตามเป็นจริง ยถาภูคฺ ญาณทสฺสนํ เห็นไหม รู้แล้วยังรู้ว่าตัวเองพ้นออกไป หลุดออกไป แต่วิทยาศาสตร์รู้แล้วก็คือรู้ รู้หลงไป เพราะเราไม่รู้ใหม่ เราเป็นส่วนหนึ่งของความรู้นั้น แต่พุทธศาสนารู้แล้วปล่อยวางตามเป็นจริง แล้วข้ามออกไป ถึงเนื้อธรรมชาติ ธรรมชาติยังเวียนไปวนมา แต่อันนี้รู้ออกไป

นี่วันที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ แล้วก็วันปรินิพพาน เป็นวันเกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์ก็ทุกข์ด้วยกันทุกคน จะมั่งมีศรีสุขก็ยังเป็นทุกข์ ลูกกษัตริย์ก็ทุกข์ แต่พอตรัสรู้แล้วไม่มีความทุกข์ ทุกข์ดับหมดจากหัวใจ ไม่มีมีความทุกข์อีกเลย แล้วก็ตายจากมนุษย์ไป เห็นไหม พระอรหันต์มีชีวิตอยู่ พระพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ ปฏิญาณตนว่าเป็นศาสดาสอนโลก สอนเทวดา สอนหมู่สัตว์ทั้งหมด แต่ก็ต้องดับขันธปรินิพพานไปโดยธรรมชาติ ตามความเป็นจริงเพราะร่างกายเป็นธรรมชาติ

แต่หัวใจที่เนื้อธรรมชาติ เห็นไหม สลัดธรรมชาติทิ้งไว้กับธรรมชาติ ร่างกายพอไปฝั่งก็กลายเป็นดิน เป็นน้ำ เป็นลม เป็นไฟ ไปตามธรรมชาติของมัน แต่หัวใจที่เนื้อธรรม สลัดธรรมชาติไว้กับธรรมชาตินี้ แต่หัวใจพ้นออกไปจากวัฏฏะ ความเวียนว่ายตายเกิด คนเราเกิดเป็นมนุษย์ ตายไปเห็นไหม คนทำความดีก็เกิดเป็นเทพ คนทำปานกลางก็เกิดเป็นมนุษย์ซ้ำอีก ทำความชั่วก็ตกลงไปนรก เห็นไหม เวียนไปเวียนมาเพราะสิ่งที่เกิดคือหัวใจของเราไม่มีวันดับ

หัวใจอันนี้ดับไม่ได้ เราลองนึกถึงอดีตขนาดไหนมันก็จำได้ นี่ขนาดชาติเดียวนะ แล้วบารมีที่สะสมมา เกิดมาเป็นมนุษย์ ทุกข์ต่าง ๆ กัน เห็นไหม กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างกัน กรรมเป็นผู้จำแนกสัตว์ เกิดจากพ่อแม่เดียวกันก็ต่างกัน ต่างกันจากกรรมดวงที่จิตมาเกิดดวงนั้น ดวงจิตดวงนั้นที่มากินนะ ทุกข์ก็คือจิตดวงนั้น สุขก็คือจิตดวงนั้น จิตดวงที่ความรู้สึก หน้านี้เศร้าหมอง แต่หัวใจละ หน้านี้ยิ้มแย้มแจ่มใส แต่หัวใจเศร้าหมองก็เป็นทุกข์อยู่ในหัวใจ

สิ่งข้างนอกนะปั้นแต่งได้ แต่ความจริงในหัวใจหลอกกันไม่ได้ พระพุทธเจ้าบอกว่า “สิ่งที่เกิดมานี้ทุกข์ทั้งหมด” คนที่เกิดเพราะเกิดจากกิเลส คำว่ากิเลสคือความตัณหาทะยานอยากที่อยู่ในหัวใจดวงนั้น มันเป็นสิ่งที่พาให้เกิด เกิดจากสิ่งนั้นแล้วทำไมมันจะไม่พาให้ทุกข์ ฉะนั้นคนเกิดทุกคนทุกข์ทั้งหมด เว้นไว้แต่พระพุทธเจ้ากับพระอรหันต์สาวกเท่านั้น นอกนั้นทุกข์ทั้งหมดเลย แม้แต่พระอนาคามีเป็นพรหมก็ยังไฟสุมขอน ยังเศร้าหมองอยู่ในหัวใจดวงนั้น ดวงนั้นยังเศร้าหมอง ยังฟ่องไส ยังแบกความเศร้าไว้ในหัวใจ ไม่ใช่เศร้าภายนอก เศร้าในหัวใจนะ

นี่พ้นจากตรงนั้นไป ถึงบอกศาสนาเรามีคุณค่ามาก วันที่พระพุทธเจ้าเป็นเจ้าของศาสนาแล้วเราเกิดมาในวัฒนธรรมของชาวพุทธ มีการเผื่อแผ่ สังคมไทย เห็นไหม เราคิดถึงตัวเองเวลาเราอยู่ในสังคมของเราว่า สังคมเราไม่เหมือนที่อื่น เพราะเราไม่พอใจ แต่ลองดูต่างประเทศ ดูที่อื่นออกไปสิ สังคมเขาไม่มีความสุขสงบเหมือนสังคมไทย สังคมไทยคือสังคมชาวพุทธเพราะพระพุทธเจ้าสอนใจ สอนแต่ราชามหากษัตริย์ สอนให้เจือจานจาละกันมาตั้งแต่ยุคดลลงมาถึงต่ำสุด สอนทั้งหมด เห็นไหม แล้วประเพณีวัฒนธรรมของปู่ย่าตายายสอนมาเราก็จำมา ปู่ย่าตายายเราก็เกิดอยู่ในสังคมของพุทธศาสนา สังคมนี้ถึงให้ผลจากศาสนา มาจากสังคมมา

เราเกิดในสังคมของชาวพุทธ เราต้องย้อนกลับมาถึงเจ้าของศาสนา พระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วถึงวางไว้ตามความเป็นจริง แล้วเรามาเคารพพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เวลาเราเวียนเทียน การเวียนเทียนนี่เป็นการเคารพในสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้านั่งอยู่ เวลาภิกษุหรือว่าคหบดีเข้าไปฟังธรรม ก่อนเข้าไปก็วน ๓ รอบ ออกก็วน ๓ รอบ

การเวียนเทียนนี่คือการเคารพพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ การเคารพระลึกถึงเจ้าของศาสนา สิ่งที่ทำให้เราเกิดมาถึงจะทุกข์ก็มีพอเจือจานกันได้ แต่ถ้าเป็นที่อื่นเกิดในประเทศอันไม่สมควร เขาไม่มาคิดหรอก เขาเบียดเบียนกันได้เขาก็เบียดเบียนกันไป เห็นไหม เราเกิดมาในประเทศอันสมควร ที่มีพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ แล้วเราถึงไม่รู้เท่าตามความเป็นจริง เราไม่รู้พิธีกรรมก็แล้วแต่ แต่เราเคารพไป เราเคารพถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราคิดถึงพุทโธสิ พุทธะคือผู้รู้ พุทธะคือหัวใจ พุทธะคือผู้เบิกบานใจ

ทุกคนมีหัวใจอยู่ ทุกคนมีสติ ศาสนาพุทธถึงเป็นศาสนาเสมอภาคไป คนที่เกิดมามีหัวใจ หัวใจดวงนั้นสามารถตรัสรู้ได้ทุกดวง ทุกดวงใจที่เกิดดับอยู่ในหัวใจ ความคิดนี้มีทุกข์อยู่ แล้วดับทุกข์ได้ทุกดวง ถ้าเรามีความมุนานะ เราเชื่อตามครูบาอาจารย์ เชื่อตามธรรมของพระพุทธเจ้านะ ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เรามีความรู้สึกละ เห็นใหม่ เรากำหนด “พุทธโ” สิ พุทธโคือ พุทธะ คือชื่อของพระพุทธเจ้า ลองนึกขึ้นมาทีไรก็เกิดขึ้นท่ามกลางหัวใจของทุก ๆ ดวงที่นึกขึ้นมาเลย

เราคิดพุทธโ ชัมโม สังโฆ ความคิดว่าเราได้เคารพพระพุทธเจ้าด้วย ความคิดว่าเราเข้าไป สัมผัสพระพุทธเจ้าด้วย ความคิดว่าเอาใจของเราเข้าไปใกล้พระพุทธเจ้าด้วย ถึงไม่ได้เห็น พระพุทธเจ้าก็เห็นเงาใจ เห็นเงาเห็นความรู้สึก นึกถึงใจ เป็นธรรมทายาท เป็นชาวพุทธคิดถึงครูบา อาจารย์ คิดถึงศาสดาของเรา เราถึงว่าการเวียนเทียนถึงได้เป็นประโยชน์กับหัวใจของเรา เป็น ศักดิ์ศรีของชาวพุทธ เป็นศักดิ์ศรีของพุทธที่ว่าเราเป็นชาวพุทธแล้วเราเคารพพุทธศาสนา เคารพ ครูบาอาจารย์ เคารพพระพุทธเจ้าใจ

เราถึงมาเวียนเทียน เคารพเสร็จแล้วมันก็ย้อนกลับมา เรามีความสุขหัวใจขึ้นบาน ร่างกายก็ แข็งแรง เห็นใหม่ หัวใจเราใกล้พระพุทธเจ้า เสริมบารมีเรามา เราเข้าไปใกล้ธรรมะใจ เข้าไปสู่ที่ ความเป็นจริง คนดีมีคู่มีใจ คนเข้าถึงหลักธรรมของศาสนา เพราะศาสนานี้ ๒,๐๐๐ กว่าปี แล้วผู้ที่ ปฏิบัติศาสนานี้ เกิดท่ามกลาง ข้างบนก็มี สูง ๆ ขึ้นไป ปกป้องพุทธศาสนาไป ปกป้องคนที่เข้าถึง ชาวพุทธ

เรากำหนดพุทธโ ๆ จิตเราสงบอยู่ในป่านะ จะมีคนคุ้มเลย เวลาอยู่ในป่านี้ มันจะมีคนที่ตาย ไป นิสสัยไม่ดีแต่ทำความดีไว้ ก็เกิดสูง นี้จะรังแกใจ เทพหรือผีจะมีดีและชั่วทุกสังคม สังคมของจิต วิญญาณ สังคมของมนุษย์ สังคมใดก็แล้วแต่จะมีดีมีชั่วปนกัน นี้ความรังแกอันนั้นจะมีไปตลอด นี้ เราถึงเป็นชาวพุทธ เราเข้าถึงคุณงามความดี สังคมที่ดี เห็นใหม่ สังคมที่เราเข้ากับสังคมดีไปเรื่อย ๆ นี้ความดีชักกันไป ๆ คบเพื่อนดีเพื่อนก็พาไปดี การคบเพื่อนดี การคบเพื่อน เด็ก ๆ นี้จะพาไป ๆ

นี่อันนั้นคบข้างนอก แต่ตอนนี้คบพระพุทธเจ้าเลย พระพุทธเจ้าเป็นศาสดาองค์เอก เรา คิดถึงพุทธโ ๆ นี้เราคบพระพุทธเจ้า ถึงจะจริงไม่จริง มันเกิดที่ในหัวใจ เรานึกสิ เราท่องแบบสูตร

คุณนั่นแหละ ท่องบัพเกิดทันทีเพราะมันเกิดจากความดำริของหัวใจ พุทโธ ๆ นะ ฉะนั้น เดี่ยวจะพาเวียนเทียน พุดให้ฟังว่าเวียนเทียน การมาเวียนเทียนนะ เอาดอกไม้บูชาคุณธรรมของพระพุทธเจ้า ทำไมจะไม่ไม่มีบุญกุศล นี่บุญกุศลอยู่ตรงไหนเราไม่รู้ไง อะไรคือบุญใจ ร่างกายนี้มาถึงที่นี่ได้ มาถึงเคารพพระพุทธเจ้าได้ ใครเป็นคนพามา ถ้าไม่มีคิดเริ่มพามา หัวใจไม่ควร...ตัวจุดประกายในความคิดออกมา เห็นไหม

ความดำรินั่นนั่นมันเป็นเจตนา เจตนาคือบุญกุศลใจ ความใฝ่ดี ความคิดดีใจ การคิดดี การใฝ่ดีทำให้คนนั้นเป็นคนดี หัดคิด หัดใฝ่ดีไปบ่อย ๆ กับใฝ่ไม่ดีมันก็จะไป เห็นไหม นี่เริ่มจากออกตรงนั้น มันเป็นบุญกุศลตรงนั้น ตรงที่เราเข้ามาใกล้ ๆ ๆ ใกล้พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นแก้วสารพัดนึก รัตนตรัย นึกอะไร? นึกแก้ทุกข์นะ ไม่ใช่นึกแบบทีวี นึกอยากอะไรก็กดปุ่มมันก็ออกมาเป็นภาพนั้นซะใหม่

แต่อันนี้เรานึกสิ นึกว่าเราอยากปรารถนาความสุข ปรารถนาความดี แล้วนึกแล้วก็ต้องพยายามตั้งเป้าหมาย แล้วทำไป ผีน! ผีนกระแสน ผีนความรู้สึก ผีนการเบียดเบียน เรามาวัด แล่ถ้อ ปีนโตมาวัดนี้ เขาก็ดีแล้วว่าคนคนนี่คนโง่...คนโง่ทำไมต้องเอาอาหารไปถึงวัด ไปส่งของกันที่วัด ทำไมไม่เก็บเอาไว้กินเอง นี่คนจะดิเตียนไปทุกอย่าง ทำความดีก็คนจะดิเตียน ใครโง่ก็ไม่รู้นะ

เราหาได้ เราเจองานได้ เห็นไหม ให้ผู้มีศีล เรามี เจืองานนะ ผู้มีศีลเป็นเนื่อนาบุญของโลก เป็นเนื่อนาบุญนะ เราให้ไปมันสะท้อนกลับ ๆ ๆ สิ่งที่ได้มาไม่เคยเห็น เราทุกข์ ทุกข์อัดอยู่ในหัวใจนี้ เราไม่เคยจาจะไม่เคยสละ มันก็ฝังอยู่ที่ใจ น้ำมันเวียนออกไป ความคิดมันวนเวียนออกไป ความคิดไม่ดีมันสละออกไป การนี้ก็เหมือนกัน การสละออกนี่มันเป็นการเถียงกันในหัวใจของผู้ทำ ไอ้ข้างนอกมันเป็นแค่ลมปาก แต่ความคิดในหัวใจของเราเนี่ยแหละมันจะคัดค้าน มันจะไม่ยอมทำตามว่าสิ่งที่ของของเรามันจะตระหนี่ มันจะยึดไว้ไง

นี่พอเริ่มสละออกไป ๆ พอสละตรงนั้น สิ่งที่ได้มาคือการหมุนเวียน จากที่ว่าอารมณ์มันตระหนี่ เวลาเราเครียด เห็นไหม เวลาเราเครียดแล้วเราสละไม่ได้เนี่ย มันจะเริ่มจากตรงไหนล่ะ? ก็เริ่มจากตรงนี้ไง หัดฝึกตรงนี้แล้วมันจะไปชำระ มันสละข้างในนั้นไง ความเครียดอันนี้มันจะได้

ผ่อนคลายได้ไง คนเห็นคุณค่าตรงนี้แล้วถึงจะรู้ว่า อ้อ...นี่แก้วสารพัดนึกไง นึกไปนึกมามันจะนึกถึงความสุข นึกถึงนามธรรม

บุญกุศลคือครอบครัวนั้นมีความสุข ยิ้มแย้มแจ่มใสในครอบครัวนั้นคือบุญกุศล บุญกุศลไม่ใช่ว่าสิ่งแก้วสารพัดเป็นวัตถุที่นึกเอา...ไม่ใช่ บุญกุศลคือความสุข ความเมตตา ความเป็นไปในครอบครัวของเรา คนฉลาด คนรู้จัก นึกถึงได้พากันเข้ามา แล้วจะได้กลับวนออกไป

ฉะนั้น ตั้งใจ พุคให้ฟังก่อนรอบหนึ่ง ให้อย่างนี้มันเป็นพื้นฐาน พื้นฐานของศีล สมาธิ ปัญญา แล้วเดี๋ยวจะพาเวียนเทียน เวียนเทียนเสร็จแล้วก็จะให้กลับก่อน เด็ก ๆ กลับก่อน แล้วผู้ที่ปฏิบัติ นั้นจะพุดถึงเทคนิคเลย เทคนิคทางหัวใจเลย เทคนิคข้างในใจ เทคนิคของพุทธศาสนา